

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

МИРЗО УЛУҒБЕК НОМИДАГИ
ЎЗБЕКИСТОН МИЛЛИЙ УНИВЕРСИТЕТИ

90

**ГЕОГРАФИЯ ВА ГЕОГРАФИЯ ТАЪЛИМИ
ЁШЛАР НИГОҲИДА:
КЕЧА, БУГУН, ЭРТАГА**

Иқтидорли талабалар ва ёш олимларнинг
республика илмий-амалий конференцияси
материаллари

Тошкент, 6-8-май 2008 йил

Тошкент - 2008

сервис соҳасини ривожлантиришни жадаллаштириш чора-тадбирлари туғрисида” ги қарорининг ижросини таъминлаш ушбу соҳа имкониятларини кенгайтириш ва унинг миллий иқтисодиётимизга қушадиган ҳиссасини ошириш имконини беради. Бугунги кунда мамлакатимиз туризм соҳаси янги иш ўринларини ташкил этишда етакчи ўринлардан бирини эгаллайди, ушбу йўналишда кўплаб кичик ва ҳусусий корхоналар фаолият олиб бормоқда. 1992 йилдан буён ушбу соҳада хизмат кўрсатиш 10 бараварга ошди. Нафақат пойтахтимиз, балки республикамиз вилоятларида ҳам халқаро тоифадаги кўплаб меҳмонхоналар барпо этилмоқда, янги авиа, темир йўл ва автомобил йўналишлари йўлга қўйилмоқда ва сервис ҳамда хизмат кўрсатишнинг сифати ошмоқда. Ҳозирга келиб республикамизга келаётган туристлар сонини йил сайин ошиб бормоқда. Бундан қўрилиб турибдики ҳорижда юртимизга бўлган қизиқиш тобора ортиб бормоқда. Бу нафақат улкан маданий ва тарихий меросимиз, ноёб ва бетакрор табиатимиз билан бирга истиклол йиллари мамлакатимизда эришилган ютуқлар билан ҳам боғлиқдир. Мамлакатимиз Буюк Инак йўли устида жойлашган ҳамда Ўзбекистон ҳудудида 4 миңдан зиёд тарихий ва маданий ёдгорликлар мавжуд бўлиб, уларнинг бир қисми YUNESKOнинг Бутунжаҳон маданий ёдгорликлар рўйхатига киритилган. Республикамиз Президенти ташаббуси билан сўнги йилларда кўплаб тарихий ёдгорликлар қайта таъмирланиб, санъат ва халқ ижодиётининг анъанавий турларини қайта тиклаш ва ривожлантириш учун шарт-шароит яратилмоқда.

Ҳозир вақтда республикамизда туризм имкониятларидан тўлиқ фойдаланилмаётганлиги сабабли бу соҳадаги олиб борилаётган ишлар иқтисодиётимизнинг бошқа тармоқлари кўрсаткичларидан анча орқададир.

Республикамизда туризмни иқтисодиётнинг асосий тармоғи сифатида ривожлантириш учун барча ҳудудлардаги туристик объектларни илмий жиҳатдан ўрганишни талаб қилади. Вилоятлардаги тарихий обидалар, архитектура ёдгорликлари, диний қаламжолар, зиёратгоҳлар ва рекреация ресурслари, дам олиш, соғломлаштириш масканлари, экотуристик объектларни илмий жиҳатдан тўлиқ ўрганилиб, вилоятлар бўйича махсус туристик атласлар яратилиши лозим. Масалан, Хоразм, Бухоро, Самарқанд, Шаҳрисабз ва бошқа вилоятлар. Атласларда туристик объектлар туғрисида тўлиқ маълумот берилиш мумкин. Самарқанд вилояти ўзининг бетакрор табиати ва тарихий ёдгорликлари билан республикамизда алоҳида ўрин тутди. Бу эса ушбу ҳудудга бўлган қизиқишни кучли эканлигини билдиради. Бундай атласлардан бизнингча дастлаб Самарқанд вилояти атласини яратишдан бошлаш керак.

ЎЗБЕКИСТОНДА ХАЛҚАРО ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШДА «ДИНИЙ ТУРИЗМ» НИНГ АҲАМИЯТИ

Усмонов М.

Самарқанд Давлат унiversитети

Мамлакатимиз миллий ва минтақавий иқтисодиётини ривожлантиришда халқаро туризмнинг истикболи ҳамда аҳамияти бекиёсдир. Дарҳақиқат, Ўзбекистонда ҳозирги кунда яратилаётган яппи ички маҳсулот ишлаб чиқариш бевосита иқтисодиётнинг анъанавий тармоқлари, ҳусусан саноат, қишлоқ

хўжалиги, транспорт қабилар ҳиссасига тўғри келмоқда. Бироқ, истиқболда миллий иктисодиётнинг энг сердаромад соҳаларидан бири халқаро туризмни ривожлантиришнинг аҳамияти катта. Бунинг учун мустақилликнинг дастлабки йилларидан буён бир қанча тadbирлар амалга оширилмоқда. Бинобарин, ҳар йили Тошкент шаҳрида халқаро туристик ярмарка муваффақиятли ўтказилиб келинмоқда. Хусусан 2007 йил 17-18 октябрда «Буюк ипак йўлида туризм» мавзусидаги XIII-аъъананий халқаро туристик ярмаркада 30 та давлатдан келган 80 дан ортиқ фирма ва компаниялар, хусусан Россия, Саудия Арабистони, Малайзия, Эрон, Миср, Бирлашган Араб Амирликлари, Ҳиндистон каби давлатлар иштироки муҳим ўрин тутди.

Ушбу ярмарканинг асосий мақсади Ўзбекистонда туризм имкониятлари ва салоҳияти билан танишни, соҳада ўзаро ҳамкорликни йўлга қўйиш, шартномалар тузиш имкониятини яратишдан иборатдир. Бундан ташқари, миллий ва халқаро туристик ташкилотлар, меҳмонхона ва рестороанлар, музейлар, банк, сугурта корхоналари иштирок этди. Маълумотларга қура кўйинги 5 йил ичида Ўзбекистонда 17 та йирик ва ўрта, ҳамда 30 дан ортиқ хусусий меҳмонхоналар ишга туширилиши тармоқнинг жадал ривожланаётганлигидан далолат беради. 2007 йилда жами 175 та меҳмонхоналар 20 мин сайёҳларни қабул қилиш имкониятига эга бўлди. Бунда туризм ривожланган АКШ, Буюк Британия, Ҳиндистон ва Малайзия давлатлари каби халқаро ҳамкорларнинг ҳиссаси қўшилган. 2010 йилгача яна 56 та меҳмонхоналар қурилиши режалаштирилган бўлиб 2 миңдан ортиқ олий маълумотли мутахассислар тайёрланади.

Ўзбекистонда туризмни ривожлантиришда диний туризмнинг аҳамияти катта бўлиб, уни ривожлантиришга давлат томонидан алоҳида эътибор берилмоқда. Хусусан, Президентимиз ташаббуси билан қўлаб диний қадамжолар қайта қурилиши, сайёҳлар ва зиёратчилар учун қулай шароит яратилмоқда. Ислон дунёсида маълум ва машҳур олимун- фузолалар, Ислон дини ривожланишига улкан ҳисса қўнган инсонлар қабрларини зиёрат этишга кизиқиш йил сайин ошиб бормоқда. Жумладан, 2007 йилда Тошкент шаҳрини ислон маданияти маркази сифатида ислон дунёсининг эътирофи бунинг неботидир.

Ўзбекистоннинг шаҳар ва кишлоқларида қўлаб зиёратгоҳлар мавжуд бўлиб, уларни диний сайёҳлик маршрутларига киритиш лозим. Бунинг учун географик талкиодларга таяниш, карталаштириш мақсадга мувофиқдир.

Хулоса ўрнида такидлаш жоизки, минтақаларда диний туризмни ривожлантириш учун қуйидагиларга эътибор қаратиш катта аҳамиятга эгадир: Худудларда диний қадамжоларни аниқлаш ва уларни қайта таъмирлаш; Диний қадамжоларни ҳар бир вилоят бўйича харитасини ишлаб чиқиш; Ислон динига эътикод қиладиган давлатлар туристик фирма ва компаниялари билан ҳамкорликни янада ривожлантириш; Ислон дунёсидан келадиган туристлар учун шарт – шароитлар яратиш; Маҳаллий туризмни таъкил этиш ва ривожлантиришда зиёратчилар талабини ўрганиш; Диний туризмни ривожлантириш учун ҳорижий давлатларда рекламага жиддий эътибор қаратиш ва бошқалар.